

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

İLKOKUL ve ORTAOKUL
GÖRSEL SANATLAR DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(1 - 8. Sınıflar)

ANKARA
2013

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI:134	TARİH:29/11/2013	KONU: İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI: 351	TARİH: 11/09/2006	

Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 24/09/2013 tarihli ve 43769797/101.01/2643510 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programının, 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 1 ve 5. sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere ekli örneğine göre kabulü,

Söz konusu programa göre ders kitabı hazırlanmaması,

Kurulumuzun 11/09/2006 tarihli ve 351 sayılı kararı ile kabul edilen “İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı”nın, 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması
kararlaştırıldı.

Nabi AVCI
Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. Emin KARİP
Kurul Başkanı

Dr. Hüseyin ŞİRİN
ÜYE

Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT
ÜYE

Doç. Dr. Hatice Duran YILDIZ
ÜYE

Abdülkadir YILMAZ
ÜYE

Prof. Dr. Cengiz ALACACI
ÜYE

İbrahim BÜKEL
ÜYE

Dr. İbrahim DEMİRCİ
ÜYE

Doç. Dr. Güray KIRPIK
ÜYE

İÇİNDEKİLER

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI.....	01
PROGRAMIN ÖĞRENME - ÖĞRETME YAKLAŞIMI.....	03
PROGRAMIN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	04
PROGRAMIN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	05
1. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	09
2. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	11
3. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	13
4. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	15
5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	17
6. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	19
7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	21
8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	23
Yararlanılan Kaynaklar.....	24

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Öğretim Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Görsel sanatlar kavramı, bazen bir amaca yönelik olarak bazen de estetik kaygılar ile sanatsal düzenleme eleman ve tasarım ilkelerini dikkate alıp, hayal gücü, düşünce, yaratıcılık ve becerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkan eserleri ifade eder. Bu eserler mimari yapı, resim, seramik, heykel, tekstil tasarımı, fotoğraf gibi sanat eserleridir.

Görsel sanatlar, bireyin yaşamında ve çevresindeki gereksinimlerindenidir. Çünkü o, bireyin yaşadığı toplumda etrafında olup bitenlere karşı kendini farklı biçimlerde ifade edebildiği etkili araçlardan biridir. Görsel sanatlar, insan bilincini yeniden düzenleyebilecek kazanımları sağlayan ve bu sayede duygusal gelişime katkıda bulunarak duygu birliği oluşturan; onun yaratıcılık ve üretkenlik yönünü açığa çıkartarak sanatsal gelişimini teşvik eden; farklı fikirler, ülkeler ve kültürlerle iletişim kurarak onlara saygı duymayı öğreten ve empati gibi değerleri kazandırarak toplumlar arasında köprü vazifesi gören; kültürel mirasa değer vermenin önemini kavratan; estetik değer yargılarının gelişimine katkı yapan; bireylerin görsel okuryazarlığı kazanması, eleştirel düşünmesi ve problem çözmesi için eğitsel süreci organize eden bir alandır. Ayrıca görsel sanatlar, insanlık tarihinin geçmişini bize aktarmakla birlikte kim olduğumuzu, tarihimizi, kültürümüzü ve dünyadaki yerimizi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Bireyin görsel sanatlar eğitimi alması onun sadece bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Görsel sanatlar eğitimi bireyin kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler, küresel anlamda ilişki içerisinde olduğumuz insanlar ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan öğretim programının temel hedefleri;

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelerini bilinçli olarak izleyen,
- Görsel sanatlara ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Çevresini inceleyen, ondan esinlenen ve onu gelecek nesillere aktaran,
- Görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir.

Programda; görsel sanatların doğasında var olan kavramlar bilgisinin elde edilmesini, sanatçının ve sanat eserinin değerinin anlaşılmasını, yetenekli öğrencilerin keşfini, sanat eseri üzerinde tartışma yapılmasını, görsel sanatlara ait kültürel mirasın incelenmesini, onların değerinin fark edilmesini ve koruma bilinci kazandırılmasını, estetik değer yargılarının geliştirilmesini, teknik ve becerinin bir araya getirilerek duygu ve düşüncelerin biçimlendirilmesini sağlayacak kazanımlara yer verilmiştir.

Bu kazanımlarda ilkökul seviyesinde sanata dair bilgi ve uygulama çalışmaları genel olarak verilmiş, ortaokul seviyesinde ise öğrencilerin önceden edindikleri bilgi ve beceriler de dikkate alınarak; analiz yapabilen, yorumlayabilen ve değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri amaçlanmıştır. Ayrıca, görsel sanatlar dersi programının 1-4. sınıflarında genel olarak duygu ve düşüncelerin sanat yoluyla nasıl ifade edilebildiği, sanatın değerli olduğu, sanat eserlerinin süreç içerisindeki değişimi ve yapıldıkları yerlerin tanınması; Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenilerek yeni fikirler oluşturulması, bu fikirlerin uygulamaya yansıtılırken sanat malzemelerinin ve tekniklerinin kullanılması; oyun ve sorgulama yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesi, yerel sanat ürünleri üzerindeki motiflerin incelenmesi, sanata karşı duyarlı olunması ve geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin günümüz sanatına etkisi üzerine yoğunlaşmıştır.

Görsel sanatlar dersi programının 5-8. sınıflarında genel olarak edinilen bilgilerin özümsemesi ve sanat eserlerinin daha anlamlı değerlendirilmesi, sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi; sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi; yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi, sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerinin kullanılarak tasarım yapılması, görsel sanat dilinin geliştirilmesi, sanatın anlamının ve değerinin araştırılması; görsel sanat çalışması oluşturulurken farklı tekniklerin bir arada kullanılması üzerine odaklanılmıştır.

PROGRAMIN ÖĞRENME ALANLARI

Program üç temel öğrenme alanı üzerine odaklanmıştır:

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme
2. Kültürel Miras
3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu alanda öğrencilerin;

- *Hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,*
- *Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini kullanmaları yanında onu destekleyen yazılı ve sözlü ifadeler oluşturmaları,*
- *Görsel sanat çalışmalarında sanat elemanları (renk, çizgi, biçim, form, doku, mekân/uzam) ve tasarım ilkelerini (ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık) kullanmaları,*
- *Sanat eserlerinin anlamını ve değerini kavrayarak kendisinin ve akranlarının oluşturduğu görsel sanat çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,*
- *Görsel sanat çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç-gereçleri (fırça-boya, makas-kâğıt vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,*

- Dersle ilgili materyal, malzeme ve gereçlerini gereksiz yere harcamadan, aile ekonomisini düşünerek kullanmaları,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek biçimlendirme çalışmalarını yapmaları,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri ve gerekli güvenlik tedbirlerini dikkate almaları amaçlanmıştır.

2. Kültürel Miras

Bu alanda öğrencilerin:

- Tarihî süreç içerisinde Türk kültürü başta olmak üzere farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Sanat ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,
- Müze, ören yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Sanatın farklı duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Görsel sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları,
- Müzeler ile görsel sanatları ilişkilendirmeleri,
- Görsel sanatların tarihsel sürecini incelemeleri,
- Kültür-sanat örneklerini incelemeleri, analiz etmeleri ve yorumlamaları amaçlanmıştır.

3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

Bu alanda öğrencilerin:

- Sanat eserlerini basitten karmaşığa doğru eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Görsel sanatlar alanıyla ilgili kavramları ve sanat eserlerinin oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri sanat eseri analizinde kullanmaları,
- Sanat eserinin duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü, iletişim kurma kapasitesini analiz etmeleri ve yargıya varmaları,
- Sanat eserini algılamada ön bilgi ve deneyimlerin ne kadar etkili olduğunu kavramaları,
- Sanat eserlerini incelediğinde sanatın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Sanat eserinin ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Görsel sanatlarla ilgili tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin, sanat eserine yönelik düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri,
- Görsel sanat alanındaki etik kuralları bilmeleri amaçlanmıştır.

PROGRAMIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Öğrenme; her öğrencinin önceden edindiği bilgi, beceri, tutum ve bireysel öğrenme stratejisine dayalı olarak gerçekleşen bir olgu olduğu gibi onun sosyal çevresine, öğrenme amaçlı organize edilen etkinliklere, öğrenme ortamının özelliklerine ve gerçekleştiği kültüre bağlı ve öğrencinin de yükümlülüklerinin olduğu karşılıklı etkileşim sürecidir. Bu noktadan hareketle Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme, öğrencinin öğrenmeye aktif olarak katıldığı, mevcut bilgi ve beceri yapısının öğrenmede önemli rol oynadığı; sorgulama ve araştırmanın temel alındığı; birincil kaynaklardan olan müze, sanat galerisi, ören yerleri vb. ortamlarda inceleme, gözlem ve uygulama yapıldığı; disiplinler arası ilişkilendirme yapma, oyunlaştır-

ma, eleştirel düşünme, iş birliğine bağlı olarak gruplarla birlikte veya bireysel uygulama çalışması yapmanın esas olduğu; öğretmen ve çevre ile etkileşim içinde gerçekleşen; öğrencinin sosyal gelişimini destekleyecek şekilde kazanılan bilgi, beceri ve deneyimlerin kullanılabilirdiği bir süreci ifade etmektedir.

Bu programın başarısı, öğrencilerin yaş ve yeteneklerinin dikkate alındığı, kapasitesini en üst düzeyde kullanabildiği ve öğrenme için gerekli materyal, malzeme ve gereçleri amacına uygun ve etkili olarak seçebildiği; bireysel olduğu kadar iş birliğine dayalı çalışabildiği ve uygun öğrenme ortamlarının hazırlandığı bir süreçle bağlıdır. Bu yüzden öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeyi ile beklentilerini dikkate alarak bireysel ihtiyaçlarının ve öğrenme stillerinin birbirlerinden farklı olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğretim yaklaşımlarını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Özel ihtiyaçları olan öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme-öğretme uygulamalarının yapılmasında ve başarının değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel özellikleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin özel ihtiyaçları olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Özel ihtiyaçlar; öğrenme güçlüğü yaşama, sağlık sorunu ve engelli olma durumlarına bağlı olabileceği gibi üstün yetenekli olma, öğrenme hedeflerine önceden ulaşmış olma gibi gerekçelerden de kaynaklanabilir.

PROGRAMIN ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirme süreci oldukça önemlidir. İçinde dönüt vermeyi barındıran ölçme, öğrenmenin bir parçasıdır. Ölçme ve değerlendirme; öğrencinin öğrenme sürecinin neresinde olduğunu belirlemek, ne bildiği, ne kadar anladığı ve duygu, düşünce, beceri ile deneyimlerini çalışmalarına nasıl yansıtabildiği konularında fikir sahibi olabilmektir.

Görsel sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirme süreci, öğrenci merkezli ele alınır. Ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin tamamını içerdiği gibi sürekli ve çok yönlü de olabilir. Görsel sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirme, süreç ve görsel sanat çalışması odaklı olduğundan ilk dersten son derse kadar düzenli olarak gerçekleştirilir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, gelişim süreci, edindiği kazanımların birbirinden farklı olabileceği göz önünde bulundurulduğunda süreç ve sonuçtaki düzeylerinin farklılık gösterebileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde her öğrenci kendi başlangıç ve gelişim düzeylerine göre değerlendirilmelidir.

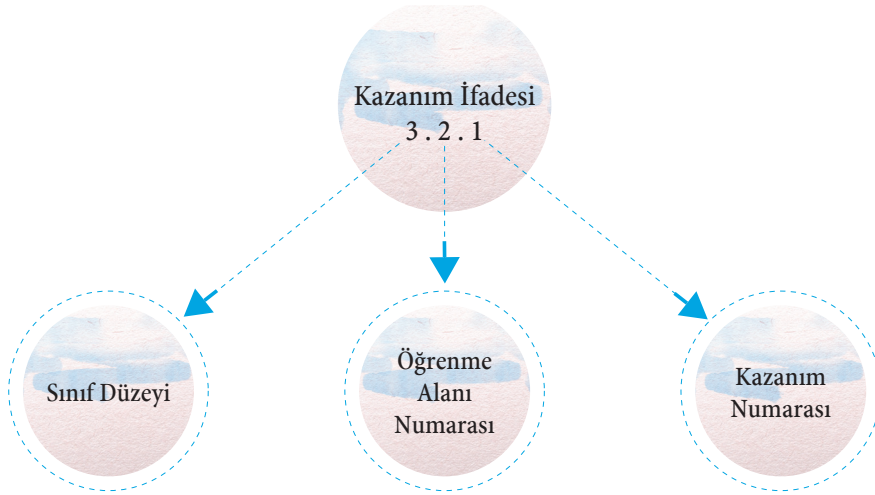
Ölçme ve değerlendirmede çeşitli ölçme araçlarından (doğru-yanlış, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, kontrol listesi, dereceleme tipi gözlem formları, öz ve akran değerlendirme formları, rubrikler, grup değerlendirme formları, proje değerlendirme formu, performans değerlendirme formu, sunum dosyası, eskiz defteri vb.) yararlanılır.

PROGRAMIN YAPISI ve UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Program; hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencilerin iş birliği içerisinde kendilerini ifade ederek öğrenebilecekleri, beceri ve deneyim kazanabilecekleri bir yaklaşımı benimser.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda, her sınıf düzeyi için yeterliklerin genel olarak belirtildiği giriş paragrafı bulunmaktadır. Bu paragrafta öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterlikler ifade edilmektedir. Giriş kısmından sonra Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlara ve bazılarının açıklamalarına yer verilmiştir.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda, her sınıf düzeyi için temel öğrenme alanlarına göre ele alınma sistemi numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde öncelikle sınıf düzeyi, ardından temel öğrenme alanı ve sonunda ise kazanım numarasına yer verilmiştir.

Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin, alana dair bilgi ve becerileri kazanmaları; eleştirel düşünceleri, problemleri araştırarak çözmeleri, bilgi ve deneyim sonrası karar verebilmeleri, grup içinde (iş birliği) çalışma becerileri kazanmaları, farklı kültür-sanat değerlerini takdir etmeleri, onları koruma ve yaşatmaya istekli olmaları, hayal güçlerini geliştirebilmeleri, duyuş ve düşüncelerini farklı tekniklerle görsel sanat çalışmalarına yansıtabilmeleri beklendiğinden program, üç temel alan üzerine odaklanmıştır. Bu anlamda esas alınan temel öğrenme alanları:

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras,
3. Sanat Eleştirisi ve Estetik şeklindedir.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda genel olarak öğrencilerin bilgi, duyuş ve psikomotor becerileri elde etmelerini hedefleyen kazanımlar; öğrencilerin yaş ve düzeyine göre ilaveler yapılarak geliştirilebilen, sanat türlerini ve anlamlarını değerlendirmeyi sağlayabilen, farklı kültür-sanat objelerinin karşılaştırılarak yorumlanabileceği mekânların kullanımını teşvik eden, bir sanat eserinin değerini -kendi yaş grubuna göre- açıklayabilmelerini ve bu bilgiler ışığında kendi çalışmalarını yapabilmelerine olanak veren ifadeleri içermektedir.

Program, özel ilgi gerektiren öğrenciler için yönlendirici ve öğretmene esnek olma olanakları sunan bir yapıda tasarlanmıştır. Program, öğrenmede tek öğrenme ortamının sınıf olmadığını; müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî yapı ve mekânlar, sanatçı atölyeleri gibi yerlerin de öğrenme ortamı olabileceğini gösteren, aynı zamanda bu mekânların kullanılmasına ve müze eğitimi ile ilişkilendirilmesine olanak veren bir yapıda düzenlenmiştir. Müze eğitimi ile ilişkilendirilen dersler için öğretmenin bir ön hazırlık yaparak müze ziyaretlerini gerçekleştirmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın kullanılmasında belirtilen genel esaslar yanında ayrıca aşağıda yer alan esaslar da dikkate alınmalıdır:

1. Program, ilkokul 1. sınıftan ortaokul 8. sınıfa kadar bütünlük anlayışı içerisinde tasarlandığı için uygulamada buna dikkat edilmelidir.
2. Programda esas alınan üç temel öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. Kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. Her sınıf düzeyinde verilen kazanımlar belli bir sıralama yerine karışık olarak ele alınabilir. Her sınıf düzeyinde kazanımların eğitim-öğretim yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. (Örneğin; dördüncü sınıf 4.1.8; 4.2.4 ve 4.1.9. numaralı kazanımların ilişkilendirilmesi gibi).
3. Öğrencilerin programda yer alan kazanımları elde edebilmesi için diğer alanlarla iş birliği yapılmalıdır. Bu anlamda Türkçe, sosyal bilgiler, fen bilimleri, matematik, müzik, beden eğitimi ve spor gibi birçok alan ile iş birliği içerisinde etkinlikler gerçekleştirilebilir.
4. Öğretmen, öğrencilerin programda yer alan kazanımları elde edebilmesi için gerekli gördüğü durumlarda konu, yöntem ve uygulamalarda değişikliğe gidebilir.
5. Programın sağlıklı bir şekilde işlemesi, öncelikle öğretmenin ön hazırlık yapmasına ve öğrencilerin bir sanatçı gibi değil sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlemesine bağlıdır.
6. Programdaki kazanımlar içerisinde yer alan biçimlendirme çalışmalarının öncelikle yerelden evrensele ve öğrenci seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
7. Görsel sanatlar dersinde kullanılan öğretim materyalleri (belgesel, video, poster, resim, tıpkıbasım vb.), temel insan hak ve özgürlüklerini dikkate alan ve her türlü ayrımcılığı reddeden; eğitim ve öğretim programının amaçladığı kazanımları kapsayan; öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun ve öğrenmeyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.
8. Programın sanatın değerini anlama üzerine vurgu yapan kazanımlarında Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik temel öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
9. Programda yer alan kazanımları elde etmek için oyun, drama, örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemleri dikkate alınmalı; bilgilerin sadece ezbere dayalı olarak elde edilmesinden kaçınılmalıdır.

- 10.Öğretmen yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
- 11.Görsel sanatlar dersinin sadece biçimlendirmeye dayalı bir ders olmadığı anlayışından hareketle öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini, edindiği bilgi ve becerileri hem yazılı hem de sözel olarak ifade edebilmeleri sağlanmalıdır.
- 12.Programda yer alan biçimlendirme çalışmaları genel öğrenci profiline göre oluşturulmuştur. Ancak öğretmen uygun gördüğü durumlarda (öğrencinin bilgi ve beceri düzeyi ile bulunduğu şehir ve okulun imkânlarına göre) biçimlendirme çalışmalarında değişikliğe gidebilir.
- 13.Programın üç temel öğrenme alanından birisi olan kültürel miras alanı ile ilgili konular, müze eğitimi ve sanat tarihi ile ilişkilendirilmelidir.
- 14.Müze, ören yeri, sanat galerisi, sanatçı atölyesi gibi yerlere planlı ziyaretler yapılmalıdır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde internetten, tıpkıbasımlardan, belgesellerden ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
- 15.Öğretmen biçimlendirme çalışmalarını farklı malzemelerle yaptırırken okulun imkânlarına göre teknolojiden de (bilgisayar vb.) yararlanmalıdır.
- 16.Dersler güncel olaylarla (ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, vb) ilişkilendirilmelidir.
- 17.Öğretmen, programın uygulanması ile ilgili açıklamalara dikkat etmeli ve bu uygulamaların ötesine geçebilmelidir.
- 18.Öğretmen farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanmalıdır.
- 19.Farklı disiplinlere ait bilgi ve becerilerin ortak bir tema etrafında anlamlı bir şekilde ele alınması sağlanmalıdır.
- 20.Konular hayatın içinden, çocuğun çevresinde gördüğü dünyayı içine alan ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
- 21.Öğretmen başta Türk sanatı olmak üzere farklı dönemlerin özelliklerini, önemli sanatçıları ve sanat eserlerinden örnekleri bir bütünlük içerisinde gösteren sanat tarihi şeridi oluşturmalı, bunu bir öğretim materyali olarak kullanmalıdır.

Belirtilen esaslar yanında görsel sanatlar dersinde uygulanması gereken önemli iki konu da güvenlik ve sergilemedir.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Görsel sanatlar dersinde güvenlik konusu önemlidir. Bu yüzden öğretmenler ve öğrenciler güvenli bir çalışma ortamı için kurallara uymalıdır. Uygun koşullara sahip olan okullarda sanat atölyeleri, kolay havalandırılabilir olmalıdır. Araç gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır. Öğretmenler öğrencileri, bazı araçların (makas, maket bıçağı vb.) kullanımı konusunda uyarmalıdır. Evde ve okulda kullanılan araç-gereç ve malzemelerin zehirli madde (sprey boya vb.) içermemesine dikkat edilmelidir. Öğrenciler, görsel sanatlar dersinde kullandıkları araç gereç ve malzemeleri bir sonraki uygulamaya hazır hâle getirmelidirler. Boya, tutkal veya öteki gereçleri kullandıktan sonra öğrencilerin ellerini yıkamaları gerektiği belirtilmelidir. Çalışma ortamının havalandırılmasına, temiz ve düzenli kullanılmasına, kullanılan gereç ve malzemelerin tekrar alındıkları yere konulmasına ve elektrik tesisatı ile ilgili olan araç-gereçlere dikkat edilmelidir.

Sergileme

Öğrencileri motive ettiği için çalışmaların sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Örneğin, Görsel Sanatlar Öğretimi Programı'ndaki birçok beceriyi geliştiren sergi süreci 6 aşamada ele alınabilir:

- *Sergi temasının seçimi*
- *Sergi duyurusu (ilan, afiş, davetiye vb.)*
- *Sergi düzenlemesi (fiziksel ortam, isimlendirme vb.)*
- *Sergi açılışı*
- *Sergi sonrası (değerlendirme ve izlenimlerin kayıt altına alınması)*
- *Sergideki çalışmaların arşivlenmesi (imkânlar dâhilinde basılı veya sanal ortamda PDF olarak CD'de katalog biçimine getirilebilir.)*

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIM TABLOSU									
		1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
ÖĞRENME ALANLARI	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	10	10	7	9	7	9	8	9
	Kültürel Miras	2	5	4	5	4	6	4	4
	Sanat Eleştirisi ve Estetik	3	2	7	4	7	6	8	7
	Toplam	15	17	18	18	18	21	20	20

1. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Birinci sınıfta öğrencilerin, duygu ve düşüncelerin görsel sanatlar yoluyla nasıl ifade edilebildiğini öğrenmeleri üzerinde durulur. Öğrencilere yaptıkları görsel sanat çalışmasının değerli olduğu fark ettirilir. Öğrencilerin çalışmalarını ortaya koyarken hikâyelerden, oyunlardan, olaylardan ve yaratıcı üretim araçlarından yararlanmaları sağlanır. Ayrıca insanların sanat eserlerini farklı algılayabilecekleri konusuna vurgu yapılır.

1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 1.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını bilir.
Görsel sanat çalışması oluşturma süreci; duygu, düşünce, gözlem, malzemenin belirlenmesi ve biçimlendirme basamaklarını içerir.
- 1.1.2. Görsel sanat çalışmalarında farklı materyal, malzeme, gereç ve teknikleri kullanır.
- 1.1.3. Duygu ve düşüncelerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.
- 1.1.4. Görsel sanat çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden esinlenerek oluşturur.
- 1.1.5. İki boyutlu yüzey üzerinde biçimleri düzenler.
Kare, daire, üçgen vb. biçimler oluşturularak, renkli fon kartonu üzerinde düzenlenmesi sağlanır.
- 1.1.6. Görsel sanat çalışmasında figür mekan ilişkisini bilir.
Öğrencilerin mekân içerisinde rol aldığı bir oyun tasarlanır. Oyun anındaki mekan içerisinde yer alan nesneler ile kendileri arasındaki yakınlık, uzaklık, büyüklük ve küçüklük ilişkileri belirtilir.
- 1.1.7. Görsel sanat çalışmasında büyük-küçük ilişkilerini kullanır.
- 1.1.8. Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar.
- 1.1.9. Üç boyutlu çalışma oluşturur.
Bu çalışmalar oluşturulurken kesme, yapıştırma, elle şekillendirme gibi teknikler kullanılarak origami vb. çalışmalar oluşturulabilir.
- 1.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
*Renk: Ana renkler
Çizgi: Zikzak, nokta, dalgalı, spiral
Biçim/Şekil: Geometrik, organik*

1.2. Kültürel Miras

- 1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder.
- 1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.

1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- 1.3.1. Yapay objelerle doğal objeleri ayırt eder.
Sanat eserleri de dahil olmak üzere çevresindeki yapay (insan yapımı) ve doğal nesneleri tanımları sağlanır. Nesneler incelendikten sonra, bu nesneler üzerindeki sanatın renk, çizgi ve biçim/şekil gibi elemanları gösterilir.
- 1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler.
Sanat eseri öğrencinin yaş ve düzeyine göre seçilir; renk, çizgi, biçim/şekil açısından incelenir.

1.3.3.Sanat eserleri arasındaki farklılıkları belirtir.

Seçilen iki sanat eseri arasındaki farklılıklar üzerinde durulur. Sınıfa bir heykel ve yağlı boya tablo getirilir veya görselleri gösterilir. Öğrencilere gördükleri bu iki eser arasında farklılıkların ne olduğunu söylemeleri istenir. Öğretmen öğrencilerin söylediklerini tahtaya yazar. Tahtaya yazılan görüşlere ilişkin fikirlerini sorar. Öğretmen daha sonra iki sanat eseri arasındaki farkın ne olduğunu açıklar.

2. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Öğrencilerin ikinci sınıf görsel sanatlar dersinde deneyimlerinden, okul ile yakın çevresinden, Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenerek yeni fikirler oluşturmaları üzerinde durulur. Bu fikirlerini uygulamaya yansıtırken sanat malzemelerini ve tekniklerini kullanmaları sağlanır.

2.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 2.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözüm yolları arar.
Belirlenen konuyu nasıl ifade edeceği, mekânı nasıl oluşturacağı, hangi renkleri, çizgiyi, biçimi/şekli, formu kullanacağı sorgulanır.
- 2.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken beklenmedik/öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder.
Yapılması planlanan ve düşünülen şeylerin çalışmaya başladıktan sonra o anki duruma ve sürece bağlı olarak değişebileceği, bunun da olağan olduğu üzerinde durulur.
- 2.1.3. Görsel sanat çalışmasında hayallerini betimler.
Hayal kurmanın ne olduğu örneklendirilerek öğrencilere bununla ilgili çalışma yaptırılır.
- 2.1.4. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenir.
- 2.1.5. Görsel sanat çalışmalarında ön ve arka planı kullanır.
- 2.1.6. Görsel sanat çalışmalarında ölçü ve oran-orantıya göre objeleri yerleştirir.
- 2.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.
- 2.1.8. Günlük yaşamından esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.
- 2.1.9. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.
Bu çalışmalar oluşturulurken elle şekillendirme tekniği kullanılabilir. Bu kapsamda basit şekilde hayvan, meyve ve mutfak eşyaları gibi şekillendirmeler yapılabilir.
- 2.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
*Renk: Ara renk
Form: Üç boyut (küp, silindir, piramit, koni, küre)
Çizgi: Dikey, yatay, diyagonal
Biçim/Şekil: İki boyutlu geometrik ve organik*

2.2. Kültürel Miras

- 2.2.1. Farklı kültürlerle ait motifleri belirler.
Özellikle sembolik anlamlar taşıyan motifler seçilir.
- 2.2.2. Türk kültürüne ait mimari elemanları tanır.
Cumba, kerpiç, dikdörtgen pencere, avlu, çatı, tavan, kapı gibi mimari elemanlar gösterilir.
- 2.2.3. Diğer kültürlerle ait mimari elemanları tanır.
Geleneksel Japon evleri, Eskimo evleri, vb. yaşam mekânları örnek gösterilir.
- 2.2.4. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. mekânların önemini bilir.
- 2.2.5. El sanatlarını tanır.

2.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

2.3.1. Sanat eserinin konusunu fark eder.

Öğretmen öğrencilerine farklı konuları içeren eser örneklerini gösterir. Eserlerde ne gördükleri sorulur. Bunlar bir konuya göre sınıflandırıldığında portre, natürmort ve peyzaj'ın hangileri olabileceği sorulur. Öğrencilerden gelen yanıtlar tahtaya yazılır. Öğretmen içeriklerine göre sadece insan başının yer aldığı eserlere portre; meyve, kase, sürahi, kumaş vb. nesnelerin birlikte kullanıldığı eserlere natürmort; doğa ve manzara görsellerini içeren eserlere de peyzaj konulu eserler denildiğini belirtir.

2.3.2. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar.

Öğrencilerden görsel sanat çalışmalarında neyi yansıtmak istediklerini söylemeleri ve sınıf arkadaşlarının çalışmalarında neyi yansıttıkları hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.

3. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Öğrencilerin üçüncü sınıf görsel sanatlar dersinde sorgulama yoluyla öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecinde fikir üretmeleri, uygulama ve değerlendirme yapmaları sağlanır. Öğrencilerin farklı kültürlerdeki sanat ile mimari örneklerini incelemeleri üzerinde durulur.

3.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 3.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.
Beyin fırtınası ile başlayan, tasarlama ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.
- 3.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşım kullanır.
Öğrencilerin karne sevinci, spor etkinliklerinden duyduğu heyecanı vb. duyguları çalışmalarına yansıtması istenebilir.
- 3.1.3. Görsel sanat çalışmasını yaparken güncel kaynaklardan esinlenerek fikirler geliştirir.
Sözlü, yazılı ve görsel kaynaklar incelenir.
- 3.1.4. Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır.
Gözleme dayalı çizimlerde çiçek, yaprak, deniz kabuğu vb. nesnelerin geometrik ve organik biçimleri kullanılır.
- 3.1.5. İki boyutlu çalışmasında ön, orta, arka planı tanımlayarak kullanır.
- 3.1.6. Ekleme ve çıkarma yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.
Ahşap, metal, kumaş, atık vb. malzemeler kullanılarak üç boyutlu çalışma yapılması sağlanır.
- 3.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
Renk: Sıcak, soğuk
Mekân: Pozitif-negatif
Denge: Simetrik, asimetrik, merkezî
Kontrast: Koyu-açık ve zıt renkler gibi.

3.2. Kültürel Miras

- 3.2.1. Sanat eserleri ile el sanatlarının farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını tartışır.
- 3.2.2. Kendi kültürüne ve diğer kültürlerle ait sanat eserlerini karşılaştırır.
Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, vb. materyallerden yararlanılır.
- 3.2.3. Sanat eserlerinin form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi inceler.

3.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- 3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri farkederek.
Mimari, resim, halı, kilim, takı, çini vb. eserler üzerindeki sembolik anlamlar taşıyan motifler üzerinde durulur. Osman Hamdi Bey, Nuri İyem, Malik Aksel, Mustafa Pievneli, Nuri Abaç, Erol Akyavaş, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Turgut Zaim gibi sanatçıların eserleri; Sivas Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi, Erzurum Çifte Minareli Medrese, Dolmabahçe Sarayı gibi yapıların kapılarındaki motifler; Türk süsleme sanatlarında yer alan lale, karanfil, hayat ağacı gibi motifler gösterilir.

3.3.2. Portre, peyzaj, natürlmort ve betimsel sanat eseri örneklerini inceler.

Portre, peyzaj, natürlmort ve betimsel sanat eserlerine örnek olarak Osman Hamdi Bey'in Portreleri, Nazmi Ziya'nın Peyzajları, Mahmut Cüda ve Feyhaman Duran'ın Natürlmortları, Sami Yetik'in Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen eserleri verilebilir.

3.3.3. Sanat eserinde kullanılan sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini gösterir.

Bu seviyeye kadar öğrenilen sanat elemanlarının ve tasarım ilkelerinin eser üzerinde gösterilmesi ve söylenmesi sağlanır.

3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.

Burada tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı aşaması üzerinde durulur.

Tanımlama:

Eserde neler görüyorsunuz?

Eserde hangi malzemeler kullanılmıştır?

Bu hangi sanat formu dur?

Hangi renkleri görüyorsunuz?

Çözümleme:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde sıcak renkler mi soğuk renkler mi hâkim?

Eserde hangi çizgiler kullanılmıştır? (düz, eğri, kırık, zikzak, hepsi).

Eserde denge nasıl oluşturulmuştur?

Eserde mekân nasıl oluşturulmuştur? (düz, üst üste; derin vb).

Yorumlama:

Eser size ne hissettiriyor?

Eser ne gibi bir ses veriyor?

Eserde ne anlatılmak isteniyor?

Bu esere bir isim vermek isteseydiniz ne verirdiniz?

Sanat eserinin ismi çalışmanın içeriğini yansıtıyor mu?

Yargı:

Bu eser değerli midir? Niçin?

Bu eseri odana asmak ister misin? Niçin?

Bu eser ile tıpkıbasımı arasındaki fark nedir?

3.3.5. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesneler arasındaki farkları ifade eder.

3.3.6. Sanat eserinin bir değere sahip olduğunu fark eder.

Bir sanat eserinin öğrenci seviyesine göre duyuşsal, ekonomik, politik, tarihî ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde durulur.

3.3.7. Sanat alanındaki etik kuralları bilir.

4. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Dördüncü sınıf görsel sanatlar dersinde sanata karşı duyarlı olmayı sağlamanın yanısıra sanat elemanları ve tasarım ilkeleri üzerinde durulur. Öğrencilerin kendi görsel sanat çalışmalarındaki düşüncelerini, bu düşüncelerini ortaya koyarken kullandığı materyalleri ve çalışmasının ana fikrini açıklamaları sağlanır. Öğrencilerin geçmiş dönemlerde yapılmış olan sanat eserlerinin günümüz kültürüne etkisini incelemeleri üzerine yoğunlaşılır.

4.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 4.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır.
- 4.1.2. Edindiği bilgi ve tecrübelerini görsel sanat çalışmasında gösterir.
- 4.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluştururken hayal gücünü kullanır.
- 4.1.4. Deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur.
- 4.1.5. Görsel sanat çalışmasında kompozisyon birliğini oluşturmak için seçimler yapar.
Görsel sanat çalışmasında sanat elemanları ve tasarım ilkelerinden uygun olanların seçilmesi sağlanır.
- 4.1.6. İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi yaratır.
Oluşturulan biçimlerle derinlik etkisi sağlamak için üst üste yerleştirme, ölçüde değişiklik ve kompozisyonda yer değişikliği kullanılır.
- 4.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır.
Kontur, tek çizgi olarak ele alınmalıdır.
- 4.1.8. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.
4.2.4. numaralı kazanımda belirtildiği gibi müzelerdeki farklı kültürlere ait eserler incelendikten sonra öğrencilerde oluşan fikirler doğrultusunda (kil vb. malzemelerle) uygulamalar yaptırılır. Ayrıca 4.1.9. numaralı kazanımda belirtilen renk ve doku elemanlarını çalışmasında gösterir.
- 4.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
Renk: Rengin türleri, açık, koyu, yoğun
Doku: Gerçek, yapay
Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirme ve gölgelendirme
Çeşitlilik: Bir veya birden fazla sanat elemanının ilgi yaratmak için bir arada kullanılması

4.2. Kültürel Miras

- 4.2.1. Sanatçı ve zanaatkarın rollerini tanımlar.
- 4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserleri ve mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.
- 4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.
Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlere ait sanat eserlerinden örnekler incelenir.
- 4.2.4. Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri belirler.
Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden, vb. materyallerden yararlanılır.
- 4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri tanır.
Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı gibi meslekleri inceler.

4.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

4.3.1.Soyut, gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkı bilir.

4.3.2.Bir sanat eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.

4.3.3.Estetik tercihlerin kişilere göre değiştiğini fark eder.

Farklı üsluplarda yapılmış sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanır.

4.3.4.Görsel sanat alanındaki etik kurallara uyar.

5. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Beşinci sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin edindikleri bilgileri özümsemeleri ve sanat eserlerinin daha anlamlı değerlendirilmeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde görsel sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi üzerine vurgu yapılır. Öğrencilerin, çalışmalarında sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanmaları üzerinde durulur.

5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

5.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.

5.1.3. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.

5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.

5.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı malzemeleri kullanır.

Okulun imkânlarına göre video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir.

5.1.6. Üç boyutlu sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.

5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Öğrencinin oluşturduğu renkler, açık, koyu, ton

Form: İç bükey, dış bükey, negatif, pozitif

Doku: Yüzey süslemesi

Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirilme

Denge: Simetrik, asimetrik

5.2. Kültürel Miras

5.2.1. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerle ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

5.2.2. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları belirler.

5.2.3. Müzeler ile görsel sanatları ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

5.2.4. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekler arasında ilişki kurar.

Heykeltıraşın eserlerini oluşturmak için kil, metal, taş, bronz, alçı, ahşap vb. malzemeleri kullandığı örneğindeki gibi sanat alanındaki meslekler ve kullanılan malzemeler üzerinde durulur.

5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

5.3.1. Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.

5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.

5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.

5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.

Eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özellikler araştırılır.

5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını analiz eder.

İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre oluşturduğu çalışmasını ifade etmesi sağlanır.

5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini öğrenir.

Bir sanat eserinin duyuşal, ekonomik, tarihsel, sosyo-kültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirildiğinden dolayı estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar.

6. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Altıncı sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanarak duygu ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtmasını sağlar. Sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarını analiz edilmesi ve değerlendirilmesi üzerinde durulur.

6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 6.1.1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası oluşturur.
Beyin fırtınası ile başlayan; fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.
- 6.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.
- 6.1.3. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle aktarır.
- 6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.
Fen bilimleri dersi 6. sınıf kazanımları içerisinde yer alan hücre konusu ile görsel sanatlar dersi doku kavramı (6.1.8) ilişkilendirilir. Bu kapsamda fen bilimleri dersinde görmüş oldukları farklı hücre dokularından esinlenilerek öğrencilerin yüzeysel dokular oluşturmaları sağlanır.
- 6.1.5. Görsel sanat çalışmasında perspektifi kullanır.
Bu kazanımda mekanda derinlik etkisi yaratmak için çizgi perspektifi kullanılır.
- 6.1.6. Gözleme dayalı kısa ve uzun süreli çizimler yapar.
- 6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.
Asamblajın doğal, endüstriyel nesnelerin ya da bunların parçalarının yeni bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi ile oluştuğu vurgulanır.
- 6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı el sanatları alanlarını bir arada kullanır.
Görsel sanat çalışması oluşturulurken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı, takı ve örme vb. farklı Türk el sanatları alanları bir arada kullanılır.
- 6.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
*Renk: Renk ilişkileri
Çizgi: Farklı çizgi türleri
Doku: Yüzeysel doku, görsel doku
Değer: Derecelendirme
Oran-orantı: Gerçekçi, deforme edilmiş*

6.2. Kültürel Miras

- 6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı materyal ve tekniği açıklar.
- 6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla el sanatları örneklerini inceler.
Etnografya müzesinin bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır.
- 6.2.3. Toplumda el sanatlarının rolünü fark eder.
- 6.2.4. Müzelerdeki eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanır.
- 6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini fark eder.
- 6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.

6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme, sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda “Bu eser başarılı mı? Neden başarılı?” sorularına cevap verilir.

6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

6.3.3. Görsel dilin kişisel ifadeleri aktarmadaki etkisini açıklar.

İncelenen sanat eserindeki özellikle sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin ifadeleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.

6.3.4. Sanatçıların niçin sanat eseri oluşturduklarını tartışır.

6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

6.3.6. Sanat eserinin kişisel hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

7. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Yedinci sınıf görsel sanatlar dersinde yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi üzerinde durulur. Öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerini kullanarak tasarım yapmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eserlerindeki tema, konu ve sembolleri değerlendirirken sorgulama becerisini kullanarak görsel sanat dilini geliştirmeleri üzerine vurgu yapılır. Öğrenciler, sanatın anlamını ve değerini araştırmaları için teşvik edilirler.

7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.
- 7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini ustalıkla kullanır.
- 7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.
Öğrenci daha önce yaşadığı olaylardan esinlenerek hikâye oluşturur ve bunu biçimlendirir.
- 7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve çağdaş malzemeler ile teknikleri kullanır.
Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, suluboya, pastel boya, fırça vb.; çağdaş malzemeler olarak video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir.
- 7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.
Mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi ve hava (renk) perspektifi birlikte kullanılır.
- 7.1.6. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı teknikleri uygular.
- 7.1.7. Farklı malzeme ve teknikleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.
- 7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
Renk: Kromatik renk ilişkileri
Kroma: Bir rengin parlaklıktan donukluğa veya ısıltılı hâlden griliğe doğru geçişi
Çizgi: Zıtlık, derecelendirme
Mekân: Boşluk, doluluk
Vurgu: Odak nokta, baskın
Oran-orantı: Gerçekçi, abartılı

7.2. Kültürel Miras

- 7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları fark eder.
- 7.2.2. Sanat ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.
- 7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.
Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.
- 7.2.4. Tarihî olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.

7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- 7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembolleri tanımlar.
- 7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.
Burada 3. Sınıfın 3.3.3'nolu kazanımında sanat eleştirisi kısmında yer alan sorulara ek olarak aşağıdaki sorulara da yer verilir.
Tanımlama:
Eserdeki ana dokuyu nasıl adlandırırsınız? (yapay mı, doğal mı?)
Eserde etkin olan biçimler hangileridir? (geometrik, organik, her ikisi)
Hangi gereçler kullanılmıştır?
Eser hangi teknikle yapılmıştır?

Sanat eserinin sanatçısının ismi nedir?

Bu ne tür bir sanat eseridir? (grafik tasarım, seramik, heykel, resim, baskı resim vb)

Bu eser ne zaman yapılmıştır?

Bu sanat eserinin yapıldığı tarihsel dönemde yer alan bazı önemli olayları sıralayınız.

Çözümleme:

Işık ve renk değerleri nasıl oluşturulmuş?

Eser nereden bakılarak yapılmıştır?

Eserde size en yakın ve en uzak şey nedir? Neden öyle görüyorsunuz?

Eserde biçimler nasıl düzenlenmiş?

Eserde değer (valör) nasıl kullanılmış? (açık, koyu, orta ya da yüksek kontrast).

Eserde görülen nesneler ya da figürler gerçek büyüklüğünde mi yapılmış?

Eser heykel ise hafif mi, yoksa ağır mı görünüyor?

Yorumlama:

Eserin ana teması nedir?

Sanatçı bu sanat eserini neden yapmış olabilir?

Sanat eserinde farklı anlamlar taşıyan simgeler var mıdır? Varsa nelerdir?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir koku hissi veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir tad veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir görüntü uyandırıyor?

Eserin insanlara anlatmak istediği özel bir mesajı var mıdır? Bu ne olabilir?

Esere baktığınızda çizgiler, renkler ve şekiller size ne hissettiriyor?

Yargı:

Bu eser güzel midir? Niçin?

Bu eser sana soğuk mu geliyor?

Sizce bu eser tarihi değer taşır mı?

Sizce bu eserin bir işlevi var mıdır? Niçin?

Bu eserden hoşlandınız mı? Niçin?

Eserin başarılı olduğunu düşünüyor musunuz?

Bu eser müzeye konulmaya değer bir eser mi?

Bu eser evinizin hangi odası için uygun olurdu? Niçin?

Bir kişi niçin bunun gibi (eleştirisi yapılan eser) bir sanat eseri yapmak ister?

Eserin türüne ve öğrenci düzeyine göre gerekli görüldüğünde sorular arttırılabilir.

7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.

Sınıfta gruplar oluşturulup her gruba farklı sanat eserlerinin (resim, heykel, tasarım, seramik vb.) oluşturulma sürecini araştırmaları istenebilir. Elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının üslubunu fark eder.

7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Kişisel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır.

7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.

Farklı kültürdeki inanışların, sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır.

7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini tanır.

7.3.8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini ifade eder.

8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Sekizinci sınıf görsel sanatlar dersinde daha önce öğrenilen bilgi, beceri ve deneyimlerin özümzenmesi üzerine odaklanılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarını oluştururken farklı teknikleri bir arada kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eseri konusundaki yargılarını geliştirebilmeleri için sanatın amacı, anlamı ve değeri üzerine sorgulama yapılmasına yoğunlaşılır.

8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- 8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.
- 8.1.2. Görsel sanat çalışması oluşturma kaynağı olarak bir süreç dosyası geliştirir.
- 8.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.
- 8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.
- 8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.
Ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.
- 8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.
Mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçarlı / iki kaçarlı perspektif ve hava perspektifi birlikte kullanılır.
- 8.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını gösterir.
Çizimler; kuş bakışı, balıkgözü, solucan bakışı, karşıdan bakış gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulur.
- 8.1.8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.
- 8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır.
Renk: Zıtlık ilişkisi
Değer: Gölgeleme
Oran-orantı: Oran ilişkileri
Birlik: Uyum
Çeşitlilik: Bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği

8.2. Kültürel Miras

- 8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini tanımlar.
- 8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri bilir.
- 8.2.3. Dönem, üslup, kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.
- 8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini kavrar.

8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- 8.3.1. Sanat eserindeki görsel dili düzenlemenin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.
Sanat elemanları ve tasarım ilkeleri bağlamında sanat eserleri incelenir.
- 8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini fark eder.
- 8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu ifade eder.
- 8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.
- 8.3.5. Sanatın tanımlamasını ifade eder.
Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.
- 8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.
- 8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini fark eder.

Yararlanılan Kaynaklar

- AMBROSE, G. and HARRIS, P. (2012). The Fundamentals of Graphic Design (Çev: Mehmet Emir Uslu). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- AYAYDIN, A. ve L. MERCİN. (2013). Sanat Eğitiminde Uygulamalar. (Ed. A. Ayaydın-L. Mercin), Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- BOYDAŞ, N. (2004). Sanat Eleştirisine Giriş. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.
- BUYURGAN, S. ve L. MERCİN. (2009). Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları. (Ed. Vedat ÖZSOY). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Yayınları-2,
- BROMMER, G.S. and G.S. HORN. (1985). Art in Your Visual Environment. Massachusetts: Davis Publications.
- CHAPMAN, L. H. (1994). Adventures in Art. USA: Davis Publication Inc.
- EISNER, E. W. and DAY, M.D. (2004). Handbook of Research and Policy in Art Education, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- GÖKAY, M. (2010). "Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinler arası Yaklaşım ve Uygulama Örnekleri", Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, Türk-İslam Medeniyeti İlmî Araştırmalar Enstitüsü, No.9, Kış, ss. 49-60.
- GÖKAY, M. (2010). Sanat Kitabım, Sanata İlk Adım. Konya: Aybil Yayınevi.
- HILLER, P. (2002). Covering Art's Bases. Arts&Activities 132, 3-6. Web: <http://search.ebscohost.com> (Erişim Tarihi: 23 Ekim 2007)
- İLHAN, A., M. ARTAR., A. OKVURAN ve C. KARADENİZ. (2012). Müze Eğitimi Etkinlik Kitabı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, UNDP, UNESCO, UNICEF ve UNWTO İşbirliği Projesi Yayınları.
- KATZ, E.L., E.L. LANKFORD, and J.D. PLANK. (1995). Themes and Foundations of Art. USA: West Publishing Company.
- KOMİSYON. (2006). Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: MEB Yayınları.
- KOMİSYON. (2006). İlköğretim Sanat Etkinlikleri Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: MEB Yayınları.
- LINDERMAN, M.G. (1997). Art in Elementary School. USA: The McGraw-Hill Companies Inc.
- MARLIN, W. (1984). Innate Artistic Ability: A Search for Basic Art Sources Through Visual Images Drawn by College Students with Little Art Training. Dissertation, Rutgers The State University of New Jersey- New Brunswick.
- MEB. (2008). İlköğretim Programları ve Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi ve Değerlendirme Sonuçlarının Ortaöğretim ile Paylaşılması Çalıştayı (21-23 Mayıs 2008), Çalışma Raporu, Ankara.
- ÖZSOY, V. (2007). Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri. Ankara: Gündüz Eğitimi ve Yayıncılık.
- RAGANDS, M. (1992). Understanding Art. USA: Glencoe Division of Macmillan/McGraw-Hill Publishing Company.
- RAGANDS, R. (1988). Art Talk. Glencoe Publishing Company, A Division of Macmillan Inc.
- The College Board, International Arts Education Standards: A survey of the arts education standards and practices of fifteen countries and regions, New York, NY, August 2011.
- advocacy.collegeboard.org/preparation-access/arts-core. (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2013)
- The National Visual Arts Standards, National Art Education Association, USA, 0-937652-65-2
- <http://www.arteducators.org/> (Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2013)

Visual Arts Standarts of Learning for Virginia Public School. 2013. <http://www.doe.virginia.gov> (Erişim Tarihi: 30 Temmuz 2013)

Visual Art Standarts Ohio departmant of education 2012. <http://education.ohio.gov/> (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2013)

Visual & Performing Arts Content Standarts of California. 2001. <http://www.cde.ca.gov> (Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2013)

